

מתן תורה ולידת המשיח

ז. מאמרי הראי"ה א | עמ' 170

עב הענן המסתיר את האור העליון הוא הענן המכין את ההתגלות של אורו... יבינו וידעו כי מעב הענן המסתיר את האור האלקי, תצא אורה אשר תופיע על הנשמות כולן, על כל ישראל, ומהן על כל העמים. וכי 'הנני בא אליך בעב הענן', במסתרים, במעשים אשר מבין הקרואים לעמוד בראשם ולעשותם, ישנם כאלה שאינם יודעים כלל את ערכם ואת מהותם, ביחס לתפקידם ההשגחי העליון. הם נקראים בשמם ולא ידעו מי הוא הקורא אותם. וכמו אצל כורש הנכרי, מתקיים גם בהם 'אכנך ואאזרך ולא ידעתני'. אבל הסוף של ההסתרה הנוראה הזאת, תהיה ההופעה היותר אדירה והיותר נצחית - "למען ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם".

ה. דברי הימים א | פרק ב

(ד) וְתָמַר פִּלְתּוֹ יִלְדָה לוֹ אֶת פֶּרֶץ וְאֶת זָרַח כֹּל בְּנֵי יְהוּדָה חֲמִשָּׁה:

רש"י

ותמר כלתו - תמיהני, איך הזכיר גנות זקנתו של דוד.

ט. סוטה י ע"ב

היא מוצאת - היא מיתוצאת מיבעי ליה! א"ר אלעזר: לאחר שנמצאו סימניה בא סמאל וריחקן, בא גבריאל וקירבן.

רש"י

היא מיתוצאת - הוי משמע לשון הוצאה בעל כרחיה היא מוצאת משמע לשון מציאה. סימניה - חותמו ופתילים ומטה שבא סמאל שהוא שר של אדום וריחקן כדי שתשרף ולא יצא דוד ממנה המכה את אדום בגיא מלח.

י. שיר השירים רבה | פרשה א

'דודי שלח ידו מן החור' (שיר השירים ה, ד), וכי מה טיבו של חור זה להיות מגדל שרצים. אלא כך אמרה כנס"י לפני הקב"ה, רבש"ע, כל ניסים שעשית לי ע"י כורש, וכי לא היה מוטב לעשותן לי ע"י דניאל וע"י אדם צדיק. ואעפ"כ 'ומעי המו עלי'.

יא. אם הבנים שמחה | עמ' קכה

ובשעה שבונים את הארץ להקים השכינה מעפרה, הוא הריסה וירידה לסט"א כידוע. והנה אם ההתחלה של הבנין היה נעשה תיכף מאנשים חרדים ויראי ה', והיה נגלה לעיני כל כי יבנה שם עיר ה', ונקח לדמיון - אם היו הראשונים בתנועה של הבנין לבנות ולהפריא את הארץ כמו רבותינו מבלז, משינאווא, ומגור וממונקאטש ומשאר צדיקי הדור, הכי אפשר היה להתנגב ממידת הדין ומצד הסט"א שבאנו לעשות להם קץ ותכלה, לשבור כוחם לעולם ועד? הלא בודאי היתה מדת הדין וכל הסט"א יודעים ומבינים מה שרוצים לעשות צדיקים אלו בתנועה זו של בנין הארץ, ותיכף היתה עולה מדת הדין לקטרג, והיתה מתעכבת על ידיהם וכו'. ועל כן מעצה העמוקה של גדול העצה יעץ והעלה איש אחד שיבוא עם הפרוייקט (הצעה) הזה, לקנות את הארץ הקדושה ולבנותה, איש אשר לא ידע מהיהדות בין ימינו לשמאלו, וכל העוזרים שלו היו אנשים כערכו וכמותו. וכשראו מידת הדין

א. שבת פו ע"ב-פו ע"א

תנו רבנן: בששי בחדש ניתנו עשרת הדברות לישראל. רבי יוסי אומר: בשבעה בו ... מיתבי: וקדשתם היום ומחר, קשיא לרבי יוסי! - אמר לך רבי יוסי: יום אחד הוסיף משה מדעתו, דתניא: שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא עמו: הוסיף יום אחד מדעתו, ופירש מן האשה, ושבר את הלוחות.

הוסיף יום אחד מדעתו. מאי דריש? היום ומחר - היום כמחר, מה למחר - לילו עמו, אף היום - לילו עמו. ולילה דהאידינא נפקא ליה. שמע מינה - תרי יומי לבר מהאידינא. ומגלן דהסכים הקדוש ברוך הוא על ידו - דלא שריא שכניה עד צפרא דשבתא.

תוספות

היום כמחר - אין זו דרשה גמורה אלא משמע דהיום ממש דאי לאו הכי אין זה מדעתו.

ב. גור אריה | שמות יט, טו

כך הוא התורה, ניתנה בלא תוספת ובלא מגרעת, והניחה מקום לחכמים לבנות, והם הרמזים בתורה. ומכל מקום מאחר שלא כתב זה בפירושו, כאילו אמרה תורה אתם החכמים יש לכם במקום הזה להוסיף.

ג. חת"ם סופר | שבת פז א

והנה ידוע אלו לא אירע יום ירידתו של מרע"ה ביום י"ז תמוז שליטת הס"ם וקטב מירי לא נשתברו הלוחות כי יומא קא גרים להצלחת מעשה שטן, והשתא אלו לא הוסיף יום א' מדעתו לא אירע ביום י"ז בתמוז ולא נשתברו הלוחות:

ד. זכריה | פרק ח

(יט) כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים וְהָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אֲהַבּוּ:

ה. יבמות עז ע"א

דרש רבא, מאי דכתיב: 'אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי?' אמר דוד: אני אמרתי עתה באתי, ולא ידעתי שבמגילת ספר כתוב עלי, התם כתיב: 'הנמצאות', הכא כתיב: 'מצאתי דוד עבדי'

ו. רמב"ם | יסודי התורה פרק ח, הלכה א

משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה ... ובמה האמינו בו במעמד הר סיני שעניינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו ולא אחר האש והקולות והלפידים והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו ואנו שומעים משה משה לך אמור להן כך וכך ... ומנין שמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם, מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה.

יז. בראשית | פרק יג

(י) וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת כָּל כַּפְּר הַיַּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָה לְפָנָי שַׁחַת ה' אֶת סֹדֶם וְאֶת עַמּוֹרָה כִּגְן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶמְכָּה צֶעֶר: ... (יג) וְאֲנָשֵׁי סֹדֶם רָעִים וְחָטְאִים לְה' מְאֹד:

יח. פסיקתא דרב כהנא | פסיקא כט

כל מי שמקיים מצות סוכה בעוה"ז, הקב"ה נותן לו חלק לעתיד לבא בסוכתה של סדום, שהיתה מסוככת בז' אילנות.

יט. ישעיהו | פרק נא

(ג) כִּי נָחַם ה' צִיּוֹן נָחַם כֹּל חֲרֻבְתֶּיהָ וַיִּשֶׂם מִדְּבָרָהּ כַּעֲדָן וְעֲרֻבְתָּהּ כִּגְן ה' שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה וַיִּמְצָא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה:

כ. בראשית | פרק יט

(א) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעֶרְבַּ לַיְלָה וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר סֹדֶם וַיִּרְא לוֹט וַיִּקָּם לְקִרְאָתָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֲפָיִם אַרְצָה:

כא. בראשית רבה | פרשת וירא פרשה נ

ולוט יושב, ישב כתיב אותו היום מינוהו ארכי דיינים

כב. בראשית | פרק יד

(יז) וַיִּצָּא מֶלֶךְ סֹדֶם לְקִרְאָתוֹ אַחֲרֵי שִׁבּוֹ מֵהַכּוֹת אֶת כְּדָרְלֵעָמֹר וְאֶת הַמַּלְכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֵל עִמְקַ שְׁוֵה הוּא עִמְקַ הַמֶּלֶךְ:

כג. בראשית רבה | פרשת לך לך פרשה מג סימן ה

רבי ברכיה ורבי חנינא בשם רבי שמואל בר נחמן ששם השוו כל עובדי כוכבים וקצצו ארזים ועשו בימה גדולה והושיבו אותו בתוכו למעלה והיו מקלסין לפניו ואומרים לו שמענו אדוני וגו', אמרו לו מלך את עלינו, נשיא את עלינו, אלוה את עלינו, אמר להם אל יחסר העולם מלכו ואל יחסר אלוהו.

כד. שיר השירים זוטא | פרשה ה, ט

'מה דודך מדוד שככה השבעתנו' (שיר השירים ה, ט), עתידים הכשרים שבאומה"ע להישבע לקב"ה ולישראל שלא לילך אחר עבודה זרה מעתה. א"ר אלעזר הרי אתה למד מאברהם, יום שהיכה את המלכים, כמה שנאמר 'אל עמק שוה', שנשבעו לו כל האומות שלא לילך מעתה אחר עבודה זרה. ובמקום שנשבעו לו לאברהם, כך הם עתידים להישבע למקום ולמשיח שלא לילך אחר ע"ז, לכן נאמר שככה השבעתנו.

כה. בראשית רבה | פרשה ב, ד

תוהו זו גלות בבל, ובוהו זה גלות מדי, וחשך זה גלות יון, ותהום זה גלות ממלכת הרשעה וכו', ורוח אלוקים מרחפת על פני המים, זה רוחו של משיח.

כו. בראשית רבה | פרשת לך לך פרשה מב

ויהי בימי אמרפל מלך שנער, זו בבל, ואריוך מלך אלסר זה אנטיוכס, כדרלעומר מלך עילם, זה מדי, ותדעל מלך גוים, זו מלכות אדום, שהיא מכתבת טירוניא מכל אומות העולם, אמר רבי אלעזר בר אבינא אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח תדע שכן שהרי בימי אברהם, על ידי שנתגרו המלכיות אלו באלו באה הגאולה לאברהם.

והס"א כל התנועה הזאת, ממי יוצאת ומי המסייעים ומי המה הבונים - לא היתה כל חרדה מפניהם כלל בחושבם כי המה מכת דילם, ומה יוכלו לעשות בארץ, ולנו המה ולא לצרינו. כן היו חושבים מידת הדין והס"א, ע"כ לא עיכבו הדבר. והוא על דרך שכתב רבנו ה"נועם אלימלך". וההתחלה נעשתה, ושוב אין בכוחם לבטל, והפקודה תהיה מתגדלת והולכת, וכל זה נעשה מעצה עמוקה של הי"ת. וכמו שאורו של משיח מעיקרא נשתלשל בכמו זה, בעיטופים מכוערים ומיניה וביה, כמו כן עתה בעקבתא של משיח, שבה זמנו של משיח לבוא, אלא שצריך לזה הכנות של בנין הארץ, וכמו שכתבתי לעיל, היה מוכרח ג"כ לעשות כן, להתגנב בפני הסט"א, ומיניה וביה לשבור כוחם מכוח של עצמם, על כן נבחרו לזה אנשים כמו אלה, והכל הוא ממפלאות תמים דעים".

יב. חולין סג ע"א

אמר רב יהודה: קאת - זו הקוק רחם - זו שרקק. א"ר יוחנן: למה נקרא שמו רחם? כיון שבא רחם - באו רחמים לעולם. אמר רב ביבי בר אביי: והוא דיתיב אמידי ועביד שרקק, וגמירי, דאי יתיב אארעא ושריק - אתא משיחא, שנאמר אשרקה להם ואקבצם;

רש"י

ועביד שרקק - כשהוא מצפצף נשמע כאומר שרקק.

יג. טור אורח חיים | הלכות שבת סימן רפו

נוהגין לומר תכנת שבת מיוסדת על אלפא ביתא של תשר"ק על שם הגאולה דכתיב אשרקה להם ואקבצם

בית יוסף

ומ"ש רבינו על שם הגאולה דכתיב אשרקה להם וכו'. זה לשון שבלי הלקט (שם) מצאתי בשם רש"י (סידור רש"י ס' תקה) לפיכך הוא מיוסד באלפא ביתא זו לפי שהיא נשמעת על הגאולה והגאולה עתידה להיות בזכות שבת שנאמר (ישעיה נו ד) לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו' וכתוב (שם פסוק ז) והביאותים אל הר קדשי וכתוב (שם ל טו) בשובה ונחת תושעון, וכיצד נשמעת על הגאולה תשר"ק על שם אשרקה להם ואקבצם כי פדיתם

יד. רות | פרק ג

(ח) וַתֹּאמֶר שְׁבִי בְתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין אֵיךְ יִפְּל דָּבָר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם פְּלָה הַדָּבָר הַיּוֹם:

טו. קהלת רבה | פרשה ג

לכל זמן ועת לכל חפץ, זמן היה לו לאדם הראשון שיכנס לגן עדן שנא' (בראשית ב') ויניחהו בגן עדן, וזמן היה לו שיצא משם, שנאמר (בראשית ג') ויגרש את האדם וגו', זמן היה לו לנח שיכנס לתיבה, שנאמר (בראשית ז') בא אל התבה וגו', וזמן היה לו לצאת, שנאמר (בראשית ח') צא מן התבה וגו'

טז. קהלת | פרק ג

(ד) עַתָּה לְבַפְּנוֹת וְעַתָּה לְשׁוּחֹק עַתָּה סְפוּד וְעַתָּה רְקוּד:

רש"י

(ד) עת לבכות - בתשעה באב: ועת לשחוק - לעתיד לבא שנאמר (תהלים קכו) אז ימלא שחוק פיננו: עת ספוד - בימי אבל: ועת רקוד - בחתנים וכלות:

